

लाभार्थी निवड समितीबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक-महामं-१०/२००३/प्र.क्र.२३६/विघयो-२

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : ३० नोव्हेंबर, २००४

वाचा:- शासन निर्णय क्र.एमपीसी १०९६/प्र.क्र.३३/विघयो, दि.९.२.१९९६

प्रस्तावना :- सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभागाच्या नियंत्रणाखाली पुढील पाच महामंडळे त्या त्या प्रवर्गातील लाभार्थींना स्वयंरोजगार सुरु करण्यासाठी अर्थसहाय्य मंजूर करण्यासाठी स्थापन करण्यात आली आहेत :-

अ.क्र.

महामंडळाचे नांव

- १ महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ, मुंबई
- २ लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ, मुंबई
- ३ संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ, मुंबई
- ४ वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ, मुंबई
- ५ महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त व विकास महामंडळ, मुंबई

२. सध्या वरील महामंडळांमध्ये लाभार्थी निवडीसाठी समान कार्यपद्धती नसून स्वतंत्र अशी कार्यपद्धती अवलंबविण्यात येत आहे. सन २००३-२००४ या आर्थिक वर्षापासून सदरहू महामंडळामार्फत बेराजगार युवक महिला यांच्यासाठी मोठ्या प्रमाणात स्वयंरोजगार सुरु करण्याचा कार्यक्रम शासनाने घेण्याचे ठरविले आहे. या कार्यक्रमानुसार प्रत्येक वर्षी जास्तीत जास्त लाभार्थींना स्वयंरोजगारासाठी व व्यवसायासाठी महामंडळे व बँक यांच्या सहाय्याने वित्त पुरवठा उपलब्ध करून देण्याचे ठरविण्यात आले आहे. त्यासाठी जास्तीत जास्त पात्र लाभार्थ्यांची निवड करणे गरजेचे आहे. सध्याची लाभार्थी निवड पद्धत प्रभावी व पारदर्शक करण्यासाठी प्रचलित लाभार्थी निवड पद्धतीत सुधारणा करण्याचा व सर्व महामंडळांसाठी एकच लाभार्थी निवड समिती गठीत करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :- पात्र लाभार्थींची निवड करण्याचे काम नियोजनबद्ध होण्याच्या दृष्टीने संदर्भाधीन शा.नि.क्र. एमपीसी-१०९६/प्र.क्र.३३/विघयो दि. ९.२.१९९६ अन्वये महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळासाठी गठीत करण्यात आलेली जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील लाभार्थी निवड समितीची खालीलप्रमाणे पुनर्रचना करण्यात येत आहे :-

१) जिल्हाधिकारी किंवा त्यांचा प्रतिनिधी म्हणून निवासी उपजिल्हाधिकारी -	अध्यक्ष
२) उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.	- सदस्य
३) त्या गटातील अग्रणी बँक व्यवस्थापक	- सदस्य
४) संबंधित महामंडळाचे जिल्हाव्यवस्थापक,	- सदस्य
५) प्राचार्य, औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (संबंधित तालुका/ जिल्हा)	- सदस्य
६) जिल्हा संघटक, महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र/मिटकॉन	- निमंत्रक
७) जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी (गट-अ), जिल्हा परिषद	- सदस्य सचिव

आता यापुढे सर्व मागासवर्ग विकास महामंडळाच्या लाभार्थ्यांची निवड वरील समितीमार्फत करण्यात येईल.

समितीने प्रत्येक तालुक्यासाठी लाभार्थ्यांचे उद्दिष्ट निश्चित करावे. तसेच, प्रत्येक तालुक्यातील लाभार्थी निवडीसाठी ठराविक वेळ देऊन त्यावेळी संबंधित तहसिलदार / गटविकास अधिकारी यांना बैठकीस आमंत्रित करावे. सदर समितीची बैठक दर महिन्यातून एकदा आयोजित करावी. तसेच लाभार्थ्यांची निवड करताना विविध क्षेत्रातील तज्ञ व्यक्तींना निमंत्रित सदस्य म्हणून आमंत्रित करून त्यांचे मार्गदर्शन घ्यावे. समितीच्या कार्यकक्षा पुढील प्रमाणे राहतील :-

१) **लाभार्थ्यांचा शोध** :- वर्तमानपत्रे, रेडियो, दूरदर्शन, इ.द्वारा मागासवर्ग विकास महामंडळामार्फत राबविण्यात येणा-या विविध योजनांना प्रसिध्दी देणे. तसेच, तहसील कार्यालय, पंचायत समिती, ग्राम पंचायत, विविध महाविद्यालये, इ. च्या कार्यालयाच्या सूचना फलकाद्वारा सदरहू योजनांना प्रसिध्दी देण्याची कार्यवाही सर्व संबंधित मागासवर्ग विकास महामंडळांनी / जिल्हा व्यवस्थापकांनी करावी..

२) **मिटकॉन /एमसीईडीची यांची भूमिका** :- मिटकॉन / एमसीईडी यांनी त्यांना नेमून दिलेल्या जिल्ह्यामध्ये समितीने मागासवर्गीय लाभार्थ्यांसाठी योजना राबविण्याबाबत निश्चित केलेल्या कार्यक्रमानुसार तालुकानिहाय लाभार्थींना उद्योगांसंबंधी मार्गदर्शन करण्यासाठी शिबीरांचे आयोजन करणे. सदरहू शिबीरांची सर्व व्यवस्था संबंधित संस्थांनी करणे आवश्यक आहे. संबंधित महामंडळांच्या जिल्हा कार्यालयातील कर्मचाऱ्याला शिबिर प्रसंगी उपस्थित राहणे बंधनकारक आहे. सर्व महामंडळांच्या मागासवर्गीय लाभार्थींना शिबीरामध्ये मार्गदर्शन करणे तसेच योग्य योजनेखाली लाभ मिळण्यासाठी त्यांच्याकडून अर्ज भरून घेण्याची व निवड समितीच्या शिफारशीनुसार सदरहू अर्ज संबंधित महामंडळाच्या जिल्हा कार्यालयाकडे पाठविण्याची जबाबदारी जिल्हा संघटकांची राहिल.

३) **लाभार्थी निवड** :- स्थापन करण्यात आलेल्या निवड समितीकडे शिबीर प्रसंगी भरून घेण्यात आलेले अर्ज छाननी करिता सादर करण्यात आल्यानंतर समिती आवश्यकतेनुसार विविध क्षेत्रातील तज्ञ व्यक्ती उदा.कृषीतज्ञ, पशुधन तज्ञ, जिल्हा उद्योग अधिकारी इत्यादींच्या सहाय्याने

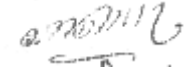
योग्य लाभार्थ्यांची निवड करील. निवड करताना स्वयंसहाय्यता बचत गटातील लाभधारकांना प्राधान्य देणे आवश्यक राहिल.

४) लाभार्थीची नोंदणी :- निवड समितीने निवड केलेल्या लाभार्थीच्या कर्जाची योजनानिहाय नोंदणी संबंधित महामंडळाच्या जिल्हा कार्यालयाने करून तो नोंदणी क्रमांक तसेच, कर्ज मंजूरी साठी लागणारा कालावधी लाभार्थींना कळविणे आवश्यक राहिल.

५) उद्योजकता विकास प्रशिक्षण :- बीजभांडवल योजनेंतर्गत निवड झालेल्या लाभार्थ्यांचे अर्ज, बँक / महामंडळाकडे पाठविण्यात येतील तसेच संबंधित लाभार्थ्यांना एमसीईडी/मिटकॉनमार्फत आयोजित उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमास उपस्थित राहणे आवश्यक राहिल. प्रशिक्षण पूर्ण केलेल्या लाभार्थींना कर्ज वाटप केले जाईल.

सर्व महामंडळाच्या जिल्हा कार्यालयांनी मागासवर्ग विकास योजनांच्या लाभार्थीच्या अर्जाची नोंद करून विहित कालावधीत उक्त अर्जावर कार्यवाही करणे बंधनकारक राहिल. महामंडळाच्या मुख्यालयांनी वेळोवेळी लाभार्थीची निवड व त्यांच्या अर्जाबाबत करावयाची कार्यवाही, प्रस्तुत आदेशातील अटी / शर्तीच्या अधीन राहून होत असल्याची खातरजमा करावी. सदर शासन निर्णय महसूल व वन विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ना. ना. भडीकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

संचालक, वि.जा.भ.ज., महाराष्ट्र राज्य, पुणे

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-१/नागपूर-२.

महालेखापाल (लेखापरीक्षा) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-१/नागपूर-२.

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

सर्व जिल्हाधिकारी.

सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी (जिल्हा परिषद)

व्यवस्थापकीय संचालक, महात्मा फुले मागासवर्ग विकास महामंडळ

व्यवस्थापकीय संचालक, लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ

व्यवस्थापकीय संचालक, संत रोहिदास चर्मोद्योग व चर्मकार विकास महामंडळ

व्यवस्थापकीय संचालक, वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य इतर मागासवर्गीय वित्त व विकास महामंडळ
सर्व उपविभागीय अधिकारी, महसूल विभाग (जिल्हा अधिकारी यांच्यामार्फत)
सर्व जिल्हा अग्रणी बँक व्यवस्थापक
कार्यकारीसंचालक, मिटकॉन, कुबेर चेंबर्स, शिवाजी नगर, पुणे ४११ ००५.
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र, ए-३८, एमआयडीसी औद्योगिक वसाहत,
रेल्वे स्टेशनजवळ, औरंगाबाद ४३१ ००५.
सर्व प्रादेशिक व्यवस्थापक (संबंधित महामंडळामार्फत)
सर्व जिल्हा व्यवस्थापक (संबंधित महामंडळामार्फत)
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग - सर्व कार्यासने.
वित्त विभाग (का.साऊ/व्यय-११/व्यय-१४), मंत्रालय, मुंबई.
निवड नस्ती, का.विघयो-२